

Nr 101.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 7 maj 1912.
— — — i Andra kammaren den 7 maj 1912.

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående åtgärder för underlättande af jordupplåtelse för odlingslägenheter å kronomark i Norrland.

(Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 6.)
(Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtanden nr 2 och 6.)

Till Konungen.

Uti inom Riksdagen väckta motioner har hemställts om vidtagande af effektiva åtgärder för underlättande af jordupplåtelse för egna hem å kronomark i Norrland.

Rörande de i motionerna omförmälda jordupplåtelse, hvilka, såsom af framställningen inhämtas, afse hvad i hithörande författningar inbegripes under uttrycket »upplåtelse af odlingslägenheter», återfinnas de nu gällande bestämmelserna i kungl. kungörelsen den 18 juni 1909 angående upplåtande af odlingslägenheter å kronoparker och öfverloppsmarker i de sex

nordligaste länen. Enligt nämnda kungörelse må domänstyrelsen på kronoparker och öfverloppsmarker i de sex nordligaste länen på vissa villkor å arrende till på föreskrifvet sätt kvalificerade personer upplåta till odling och bebyggande tjänliga lägenheter under förutsättning, antingen att sådant för skogens vård och bevakning finnes vara gagneligt eller att den jord, hvars upplåtande begäres, är belägen i närheten af odlad bygd eller kommunikationsled, och hinder från skogsvårdens synpunkt ej möter.

Nyssnämnda, i enlighet med Riksdagens beslut utfärdade kungörelse stöder sig i hufvudsak på förslag, afgifvet af den så kallade Norrlands-kommittén. Denna kommitté ansåg beträffande den ståndpunkt, staten borde intaga till ifrågavarande jordupplåtelser, att statens verksamhet uti förevarande afseende borde förestafvas mindre af en önskan att få se odlingar uppstå på här afsedd kronomark än af en benägenhet att i möjligaste mån tillmötesgå den icke bofasta befolkningens behof af jord. I följd häraf syntes staten icke böra taga något initiativ i saken, utan afvakta, att efterfrågan ägde rum. Den enskilde borde själf få åt sig utse den plats, där han ville slå sig ned, och skulle det sedan ankomma på staten att pröfva, om upplåtelse af den afsedda jorden kunde få äga rum eller ej.

Uti yttrande, som domänstyrelsen på framställd begäran i den ordning, § 46 riksdagsordningen föreskrifver, afgifvit till Riksdagens vederbörande utskott i anledning af förevarande motioner, har styrelsen, som förmält, att styrelsen vidtagit vissa åtgärder för underlättande af tillämpningen af 1909 års kungörelse och påskyndande af dithörande ärendens handläggning, medgifvit, att missförhållanden i åtskilliga afseenden förefunnes beträffande upplåtelser af odlingslägenheter från kronomark i Norrland, beroende dels på bestämmelserna i nämnda kungörelse, dels ock därpå, att den jämförelsevis fåtaliga skogspersonalens tid i regel icke kunde tillåta ett omedelbart handläggande af inkomna ansökningar i ämnet; och har styrelsen meddelat, att styrelsen i underdånig skrifvelse den 13 juni 1911 hos Eders Kungl. Maj:t gjort framställning om viss ändring, som styrelsen ansett påkallad i nyssnämnda kungörelse.

Emellertid torde, enligt Riksdagens mening, äfven om af domänstyrelsen ifrågasatt ändring i merberörda kungörelse vidtages, afsevärda olägenheter vid jordupplåtelse komma att kvarstå, olägenheter, som ej äro beroende på domänstyrelsens och dess underlydande tjänstemäns tillämpning af gällande författningar, utan på dessa författningar själfva och på hela förfaringsättet vid upplåtande af här afsedd jord.

Ostridigt är, att det vid behandlingen af ansökningar om jordupp-låtelser understundom inträffat, att ansökningens handläggning dragit så långt ut på tiden, att den sökande blifvit missmodig och kunnat få den föreställningen, att statsmakterna ställde sig motvilliga mot dylika upp-låtelser.

En hufvudorsak till tidsutdräkt torde enligt Riksdagens mening vara den, att inga som helst förberedande åtgärder från statens sida vidtagits, utan att allt kommit att hvila på det enskilda initiativet. Då emellertid all undersökning, som erfordras i anledning af en inkommen ansökan om upplåtelse af ifrågavarande slag, skall ske efter det ansökningen inkommit samt tillkommer en tjänstemannapersonal, hvars hufvuduppgifter ligga på ett annat område, är det helt naturligt, att skogsstatens tjänstemän mången gång knappast kunna med sin öfriga tjänst förena dessa extra göromål på sådant sätt, att de senare icke däraf fördröjas.

Enär alltså de största olägenheterna med den nuvarande förfarings-sättet för upplåtande af ifrågavarande odlingslägenheter är, att detsamma icke sällan vållar större tidsutdräkt, än som är önskligt, anser Riksdagen, att de åtgärder, som påkallas i ämnet, böra gå ut på undanröjande af detta missförhållande.

Detta synes också Riksdagen kunna ske, utan att den hittills till-lämpade principen om förvärfvaren såsom den egentlige initiativtagaren be-höfver frångås. Skogstjänstemännen borde nämligen vid lämpliga tillfällen undersöka och kartlägga större sammanhängande, till odling dugliga om-råden i närheten af odlad bygd eller kommunikationsled. Å dessa om-råden skulle därjämte vid samma tillfällen kunna utstakas lägenheter af för ändamålet lämplig storlek, allt under förutsättning, att hinder från skogsvårdens synpunkt icke förefunnes för ett upplåtande af lägenheterna. Därjämte kunde i samband med andra förrättningar å kronoskogarna ut-stakas en eller annan lägenhet, utan att den vore belägen vid odlad bygd eller kommunikationsled, där ett upplåtande af densamma kunde anses vara för skogens vård och bevakning gagneligt.

Åtminstone i vissa fall skulle afsevärd tidsvinst ernås vid handlägg-ning af ansökan om erhållande af odlingslägenhet, därest lägenheter redan beskrifvits och utstakats, bland hvilka vederbörande sökande kunde välja. Ett dylikt förfaringssätt synes så mycket hellre böra komma till använd-ning, som före år 1909 förfarits på samma sätt, ehuru domänstyrelsen, enligt hvad Riksdagen inhämtat, sedermera på grund af tillkomsten af

ifrågavarande kungörelse af den 18 juni 1909 ansett sig förhindrad att använda samma förfarande.

På grund af hvad sålunda anförts får Riksdagen anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes taga under öfvervägande, huruvida icke åtgärder i den riktning, som här ofvan ifrågasatts, kunna vidtagas för underlättande af jordupplåtelse för odlingslägenheter å kronoparker och öfverloppsmarker i de sex nordligaste länen.

Stockholm den 7 maj 1912.

Med undersåtlig vördnad.
